

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

**طراحی و روانسنجی ابزار سنجش کیفیت مراقبت مامایی در بخش
زایمان: یک مطالعه ترکیبی
پایان نامه برای دریافت درجه دکتری در رشته بهداشت باروری**

نگارنده:

فاطمه عباس زاده

اساتید راهنما

دکتر زهره خاکبازان

دکتر مریم دامغانیان

استاد مشاور

دکتر آرمین زارعیان

چکیده

مقدمه: مراقبت هایی با کیفیت پایین و ناعادلانه در بسیاری از مراکز زایمانی مانع مهمی برای دسترسی افراد به خدمات مراقبتی در هنگام زایمان می باشد و خطر بیماری و ناتوانی مادام العمر را افزایش داده است. از آنجا که ارتقای کیفیت بدون ارزیابی و سنجش آن معنایی ندارد و سنجش کیفیت، بهبود مراقبت ها و به بیان دقیق تر تشخیص نقاط ضعف برای تقویت برنامه را به همراه دارد، این مطالعه با هدف تحلیل مفهوم کیفیت مراقبت مامایی و طراحی و روانسنجی ابزار سنجش آن در بخش زایمان انجام شده است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر، یک مطالعه ترکیبی اکتشافی متوالی از نوع طراحی ابزار است که در دو مرحله؛ تحلیل مفهوم و روانسنجی ابزار انجام شد. در مرحله اول با استفاده از توسعه مفهوم از نوع شوارتز بارکوت و کیم (مدل هیبرید) به تحلیل مفهوم، استخراج معانی و دامنه های مربوط به کیفیت مراقبت مامایی در بخش زایمان پرداخته شد. این مدل هیبرید دارای سه بخش، نظری، کار در عرصه و تحلیل نهایی می باشد. در بخش نظری از روش بررسی یکپارچه توصیف شده توسط Whittemore و Knafل استفاده شد. سپس در مرحله کار در عرصه ۱۷ مشارکت کننده از بین سیاستگذاران امور مامایی، مراقبین شاغل در بخش زایمان و مادران تازه زایمان کرده در بیمارستانهای خصوصی و دولتی کاشان انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از مصاحبه های نیمه ساختار یافته انفرادی عمیق و برای تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوای کیفی قراردادی^۱ با توجه به مراحل پیشنهادی گرانهایم و لاندمن^۲ استفاده شد. در مرحله تحلیل نهایی مدل هیبرید با یکپارچه سازی نتایج حاصل از دو مرحله قبل، ابعاد مختلف کیفیت مراقبت مامایی در بخش زایمان تعریف گردید و برای ساخت گویه ها مورد استفاده قرار گرفت. مرحله دوم پژوهش، شامل تقلیل گویه های همپوشان و اعتبار یابی ابزار با استفاده از روایی صوری، محتوا و سازه و محاسبه پایایی بود. بررسی روایی سازه با مشارکت ۲۲۰ مامای شاغل در بخش زایمان انجام شد. تحلیل داده ها با نسخه ۲۲ نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون های تحلیل عاملی اکتشافی و آزمون پایایی (آلفای کرونباخ و ICC) صورت گرفت.

یافته ها: بر اساس تحلیل مفهوم هیبرید، "کیفیت مراقبت مامایی در بخش زایمان" مفهومی پیچیده و چند بعدی است که به چگونگی ارائه مراقبت به مادر در فرایند زایمان اشاره دارد که توسط مامایی شایسته و دارای صلاحیت اخلاقی و علمی با رعایت اصول اخلاقی و فراهم آوری امکاناتی جهت توانمند سازی مادر از طریق حمایت عاطفی و روانی، حمایت اطلاعاتی، حمایت

1 Conventional Content Analysis.

2 Graneheim & Lundman

ابزاری، فراهم سازی حضور همراه و تقویت خودکارآمدی در مادر با رعایت استانداردهای خاص حرفه ای همراه با تعهد حرفه ای در بخش زایمان برخوردار از شرایط فیزیکی مناسب، وسایل، تجهیزات سالم و کافی انجام می شود و منجر به ارتقای سلامت مادران و نوزادان و تجربه مثبت از زایمان در زنان می شود. وجود نگرش مثبت همراه با انگیزه قوی در ماما برای ارائه خدمت، توجه به سطح انتظارات مادر و آماده نمودن جسمی و روحی او در دوران بارداری و حمایت مدیران کارآمد و موثر در استقرار مراقبت با کیفیت در بخش زایمان نقش دارد". در مرحله دوم مطالعه نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، ابزاری با ۳۹ گویه در چهار عامل با تبیین ۴۹/۶۱ درصد از واریانس متغیرهای کل ابزار را تایید کرد. همبستگی درونی این ۴ عامل با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳۶ و همبستگی درون خوشه ای با روش آزمون -باز آزمون ۰/۹۴۵ محاسبه شد.

نتیجه گیری: کیفیت مراقبت مامایی در بخش زایمان، مفهومی پیچیده و چند بعدی است که پیشایندها، ویژگی ها و پیامدهای کیفیت مراقبت از مادر در طی چهار مرحله زایمان را بیان می کند. ابزار سنجش کیفیت مراقبت مامایی که در این مطالعه طراحی و روانسنجی شده، به عنوان ابزاری معتبر و قابل اعتماد، حاوی مهمترین ویژگیهای مراقبت از مادر است و از مقیاسی آسان برای استفاده برخوردار می باشد.

کلیدواژه ها: کیفیت مراقبت مامایی؛ بخش زایمان؛ تحلیل مفهوم؛ مدل هیبرید؛ مطالعه ترکیبی؛ طراحی ابزار؛ روانسنجی.

**Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

Title:

**Development and Psychometric of the Instrument for Assessment
Midwifery Care Quality in Maternity Ward: A Mixed Methods
Study”**

**A dissertation submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of
Philosophy (PhD) Degree
in
Reproductive Health**

**By
Fatemeh Abbaszadehd**

**Supervisors
Dr. Zohreh Khakbazan
Dr. Maryam Damghanian**

**Consultant
Dr. Armin Zareiyan**

2021

Abstract

Background: Poor quality and unfair care in most birth centers is a major barrier to women's access to care services during labor which has increased the risk of diseases and lifelong disabilities. Improving quality may be meaningless without assessing and evaluating it; quality assessment can promote care and help diagnose the weaknesses and hence improve the program. This study aimed at analyzing the concept of midwifery care quality (MCQ) through designing a quality assessment tool and its psychometric analysis in maternity ward.

Methodology: This exploratory sequential study of mixed method design was conducted in two phases of concept analysis and psychometric analysis of the research instrument. In the first phase, concept development was carried out using Schwartz-Barcott and Kim's hybrid model and the concepts and domains related to the MCQ were extracted. This hybrid model included theoretical, fieldwork, and final analysis phases. In the theoretical phase, an integrative review was conducted using Whitmore and Knafl's method. In the fieldwork phase, 17 participants were selected among midwifery policymakers, provider care in the maternity ward, and postpartum mothers in private and public hospitals of Kashan. The data were collected through in-depth, semi-structured interviews and analyzed through the conventional content analysis method based on the stages proposed by Graneheim and Lundman. In the final analysis phase of the hybrid model, results of the previous phases were integrated and then, various dimensions of the MCQ in Maternity ward were defined and used to construct items. The second phase of the study included the reduction of overlapping items and validation of instruments using face, content, and construct validity and calculation of reliability. Construct validity was established by participation of 220 obstetricians working in Maternity ward. Data were analyzed in SPSS 22 using exploratory factor analysis and reliability tests (Cronbach's alpha and ICC).

Findings: According to the hybrid content analysis, the "MCQ in maternity ward" is a complex and multidimensional concept which deals with the method of care provided to mothers during labor by a morally and academically competent midwife while observing ethical principles and providing facilities to empower mothers through emotional and psychological support, informational support, instrumental support, providing companionship, and creating a sense of self-efficacy in mothers by adherence to specific professional standards, professional commitment in the maternity ward with appropriate physical conditions, and safe and sufficient equipment. This will improve maternal and neonatal health and provides a positive experience of childbirth. Having a positive attitude along with a strong motivation in midwives to provide services, paying attention to the level of mothers' expectations and their physical and mental preparedness during pregnancy and

the support of efficient and effective managers play a role in establishing quality care in maternity ward. In the second phase of the study, the results of exploratory factor analysis confirmed an 39-item instrument with 4 factors which explained 49.61% of the variance of the variables of the whole instrument. Internal consistency of these four factors was 0.936 using Cronbach's alpha and intraclass correlation was 0.945 using test-retest.

Conclusion: MCQ in Maternity ward is a complex and multidimensional concept which expresses the antecedents, characteristics, and consequences of the MCQ during the four stages of labor. The instrument to assess the MCQ was designed and psychometrically analyzed and it was established as a reliable and valid instrument which contains the most significant features of maternal care, and was proved an easy-to-use scale.

Keywords: Midwifery care, Care quality, Content Analysis, hybrid model, mixed method research, instrument development.